

Päihdetyötä saamen kielellä

Man stuoris lea goaikkanas?

Sininauhaliitto käynnisti Humalajuomisen vähentäminen -hankkeen Sosiaali- ja terveysministeriön tuella vuonna 2007. Sen saamelaisalueen osahankkeen on toteuttanut SámiSoster ry, joka on saamelainen sosiaali- ja terveysalan järjestö. Se tavoitteena on edistää saamelaisten terveyttä, saamenkielistä palvelutarjontaa sekä saamelaisten asemaa suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

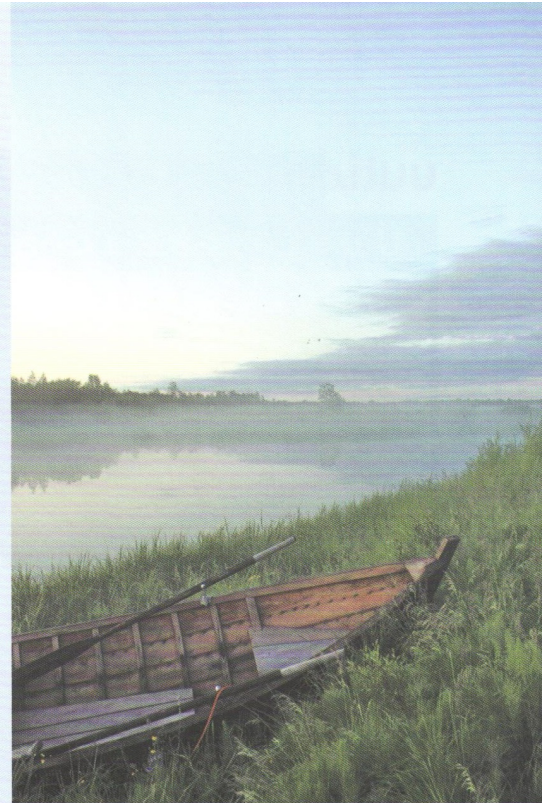
Saamelaisalueen osahanke sai nimekseen *Goaikkanas*. Se tarkoittaa ”tippaa” pohjoissaamen kielellä ja kuvastaa hankkeen tavoitetta löytää toimintamalli humalajuomisen ja siitä aiheutuvien haittojen vähentämiseen. Erityisenä kohderyhmänä on porosaamelainen aikuisväestö.

Lähtöruudussa hanke törmäsi kahden asiaan: saamenkielisen päihdevalitusmateriaalin ja -palvelujen täydelliseen puuttumiseen sekä asenteellisiin ongelmiin. Saamenkielistä päihdevalitusmateriaalia ei ole tuotettu Suomessa

vuoden 1858 jälkeen. Toisaalta yleiset, stereotyyppiset käsitykset ”juoposta lappalaisesta” vaikeuttivat päihdekysymyksistä puhumista saamelaisten keskuudessa. Ensiksi oli luotava tila, jossa asiasta voidaan puhua luonnollisesti.

Hanke on kehittänyt laaja-alaisen päihdetyön toimintatavan, joka sopii erityisesti syrjäseuduille. Ideana on pyrkiä edistämään samanaikaisesti julkista keskustelua, varhaisvaiheen puheeksiottamista sosiaali- ja terveydenhuollossa, tuottamaan kulttuuriset erityispiirteet huomioon ottavaa päihdeviestintämateriaalia sekä kehittämään kulttuurisensitiivisiä päihdetyömenetelmiä.

Goaikkanas-hanke on jalkauttanut *kulttuurisensitiivisen päihdetyön* käsitteen ja perusajatukset suomalaisen päihdekeskusteluun. Se tarkoittaa lyhyesti sitä, että päihdetyö rakentuu lähtökohdiltaan saamen kielen ohella saamelais erityisten kommunikaatiota-

Hanke on kehittänyt laaja-alaisen päihdetyön toimintatavan, joka sopii erityisesti syrjäseuduille.

pojen, arvomaailman ja kulttuuristen käytäntöjen huomioimiseen. Esimerkiksi luonto on avainasemassa. Hankkeessa käynnistetty saamenkielisen ja kulttuuriset erityispiirteet huomioon ottavan ”Hiljaiset kysymykset” -päihdeviestintämateriaalin ja ”Mettäterapia” -päihdetyömenetelmän kehittäminen jatkuvat juuri käynnistyneessä jatkohankkeessa, jonka tuloksia jääme mielenkiinnolla odottamaan. ■

Teksti: LYDIA HEIKKILÄ

Kuva: NILLA-MÄHTTE MAGGA